

- 1) SYS Audit Oy
- 2) HT Anni Kilpinen

PÄÄTÖS

Riippumattomuus Asunto Oy Anttoninmutkan tilintarkastuksessa

Kantelu

Tilintarkastusvalvonta on saanut nimettömän, 3.5.2018 päivätyn kantelun, jossa kiinnitetään PRH:n tilintarkastusvalvonnan huomiota siihen, että SYS Audit Oy toimii tilintarkastajana Jyväskylän Yrityskonsultit Oy:n isännöimässä Asunto Oy Anttoninmutkassa. Päävastuullisena tilintarkastajana tilikautena 1.1.-31.12.2017 on kanteluun liitetyn tilintarkastuskertomuksen kopion mukaan toiminut HT Anni Kilpinen SYS Audit Oy:stä. Lisäksi kantelija on tuonut esiin, että SYS Audit Oy ja samojen omistajien Tilintarkastus Riuttanen Oy toimivat tilintarkastajana useissa asunto-osakeyhtiöissä, joissa Jyväskylän Yrityskonsultit Oy toimii isännöitsijänä. Asetelma voi vaarantaa tilintarkastajan riippumattomuutta, koska yhden SYS Audit Oy:n ja Tilintarkastus Riuttanen Oy:n omistajan lähisukulainen on Jyväskylän Yrityskonsultit Oy:n yksi omistaja. Kantelijan mielestä voi olla aiheellista epäillä, että SYS Audit Oy ei tilintarkastajana toimiessaan puutu Jyväskylän Yrityskonsultit Oy:n tekemiin virheisiin omistajien sukulaisuuskytköksen vuoksi.

Tilintarkastajan selvitys

Tilintarkastusvalvonta on saanut SYS Audit Oy:ltä 24.8.2018 päivätyn selvityksen ja 29.10.2019 päivätyn lisäselvityksen. SYS Audit Oy on vastannut selvityksissään PRH:n tilintarkastusvalvonnan esittämiin kysymyksiin.

SYS Audit Oy on kertonut, että yhden sen ja Tilintarkastus Riuttanen Oy:n omistajan ja vastuuhenkilön Anssi Tikkanen veli Ari Tikkanen ja hänen veljenpoikansa Toni Tikkanen ovat Jyväskylän Yrityskonsultit Oy:n omistajia. Muilla SYS Audit Oy:n/Tilintarkastus Riuttanen Oy:n osakkailla ei ole keskinäisiä sukulaisuussuhteita suhteessa Jyväskylän Yrityskonsultit Oy:n omistajiin.

SYS Audit Oy on todennut, ettei Anssi Tikkanen voi toimia sukulaisuussuhteensa vuoksi Jyväskylän Yrityskonsultit Oy:n isännöimissä kohteissa tilintarkastajana. SYS Audit Oy:ssä on päätetty, että Anssi Tikkanen ei toimi henkilökohtaisesti eikä välillisesti lainkaan Jyväskylän Yrityskonsultit Oy:n hallinnoimissa tarkastuskohteissa. SYS Audit Oy:n henkilöstö tietää sukulaisuussuhteesta. Jokainen SYS Audit Oy:n palveluksessa oleva tilintarkastaja arvioi riippumattomuutensa jokaisessa tilintarkastustoimeksiantossa SYS Audit Oy:n laatukäsikirjan mukaisesti ja antaa vuosittain riippumattomuusvahvistuksen.

SYS Audit Oy on 20.5.2019 toimittanut PRH:n tilintarkastusvalvonnalle kopion ilmoituksesta 6.5.2019, jossa se ilmoittaa Asunto Oy Anttoninmutkan hallitukselle, ettei se ole enää käytettävissä tilintarkastajan tehtävään.

Ratkaisu	Tilintarkastuslautakunta antaa SYS Audit Oy:lle varoituksen. Kilpisen toiminnan tarkastaminen ei anna aihetta toimenpiteisiin.
Perustelut	<p>Tilintarkastuslain 7 luvun 2 §:n mukaan tilintarkastusvalvonta valvoo, että tilintarkastajat toimivat tilintarkastuslain mukaisesti.</p> <p>Tilintarkastuslain 4 luvun 6 §:n mukaan tilintarkastajan on oltava riippumaton 1 luvun 1 §:n 1 momentissa tarkoitettua toimeksiantoa suorittaessaan ja tarkastettavan tilinpäätöksen kattaman ajan sekä järjestettävä toimintansa riippumattomuuden turvaavalla tavalla.</p> <p>Jos edellytykset riippumattomaan toimintaan puuttuvat, tilintarkastajan on kieltäydyttävä vastaanottamasta toimeksiantoa tai luovuttava siitä. Tilintarkastajan ei kuitenkaan ole tarpeen kieltäytyä tai luopua toimeksiannosta, jos: 1) riippumattomuutta uhkaavia tekijöitä on kokonaisuutena arvioiden pidettävä merkityksettöminä; tai 2) tilintarkastaja on ryhtynyt riippumattomuuttaan turvaaviin toimenpiteisiin.</p> <p>Riippumattomuutta turvaaviin toimenpiteisiin on ryhdyttävä ainakin jos: 1) tilintarkastajalla on taloudellisia tai muita etuusia yhteisössä tai säätiössä taikka tilintarkastajalla on muu suhde kuin tavanomainen liikesuhde yhteisöön tai säätiöön; 2) tarkastettavana on tilintarkastajan oma toiminta; 3) tilintarkastaja toimii oikeudenkäynnissä tai muussa asiassa yhteisön tai säätiön puolesta tai sitä vastaan; 4) tilintarkastajalla on läheinen suhde henkilöön, joka kuuluu yhteisön tai säätiön johtoon tai joka on osallistunut toimeksiannon kohteena olevaan asiaan yhteisön tai säätiön palveluksessa; tai 5) tilintarkastajaa painostetaan.</p> <p>Edellä tilintarkastuslain 4 luvun 6 §:n 2 momentissa tarkoitetut riippumattomuutta uhkaavat tekijät ja 3 momentissa tarkoitetut toimenpiteet riippumattomuuden turvaamiseksi tulee kirjata toimeksiantoa koskevaan aineistoon.</p> <p>Mitä 4 luvun 6 §:n 3 momentissa säädetään yhteisöstä tai säätiöstä, koskee myös yhteisöjä ja säätiöitä, jotka ovat sen määräysvallassa kirjanpitolain 1 luvun 5 §:n mukaisesti, sekä yhteisöä tai säätiötä, jonka välittömässä määräysvallassa yhteisö on.</p> <p>Edellä tilintarkastuslain 4 luvun 6 §:n 2 momentissa tarkoitetussa arvioinnissa on otettava huomioon myös tilintarkastajan riippumattomuutta uhkaavat tekijät, jotka liittyvät: 1) tilintarkastusyhteisöön, jossa tilintarkastaja työskentelee; 2) henkilöön, joka osallistuu merkittävästi tilintarkastajan valvonnassa toimeksiannon suorittamiseen; 3) henkilöön, joka välittömästi johtaa tai valvoo tilintarkastajan toimintaa; tai 4) 1 kohdassa tarkoitetun tilintarkastusyhteisön sellaiseen omistajaan tai sen johtoon kuuluvaan henkilöön, joka työskentelee tilintarkastusyhteisön sellaisessa yksikössä, joka osallistuu merkittävästi toimeksiannon toteuttamiseen.</p> <p>Hallituksen esityksen (HE 70/2016) mukaan riippumattomuusarvioinnissa tilintarkastajaan rinnastetaan 4 luvun 6 §:n 6 momentin mukaisesti tilintarkastusyhteisön osakas ja muu johtavassa asemassa oleva silloin, kun hän työskentelee toimeksiantoon toteuttamiseen merkittävästi osallistuvassa yksikössä. Riippumattomuusarvioinnissa merkityksellistä on siten kyseisen yksikön osallistuminen toimeksiannon toteuttamiseen, ei kyseisen henkilön osallistuminen. Tilintarkastusyhteisöjen organisaatorakenteeseen ei ole yhtenäistä tai pysyvää mallia. "Yksiköstä" esimerkkejä ovat osasto, ryhmä, aluetoimisto tai vastaava organisaation osa. Säännöksen sisältönä kuitenkin on, että jos kyseinen tilintarkastusyhteisön omistaja tai johtohenkilö pystyy vaikuttamaan merkittävästi tilintarkastukseen, hänet on otettava huomioon tilintarkastuksen riippumattomuusarvioinnissa.</p>

SYS Audit Oy:n ja Kilpisen toiminnan arviointi

Tilintarkastuslautakunta toteaa, että edellä mainitut riippumattomuussäännökset koskevat sekä tilintarkastajana toimivaa luonnollista henkilöä että tilintarkastusyhteisöä. Kansainvälisen laadunvalvontastandardin ISQC 1:n vuoksi tilintarkastusyhteisöllä on kuitenkin pidemmälle menevä velvollisuus varmistua tilintarkastuksen riippumattomuudesta kuin tilintarkastusyhteisön palveluksessa tilintarkastajana toimivilla luonnollisilla henkilöillä. SYS Audit Oy:n määräysvallassa olevalla Tilintarkastus Riuttanen Oy:llä on ollut direktiovalta päävastuulliseksi tilintarkastajaksi nimettyyn Kilpiseen. Oikeudellisesti tilintarkastajan asemassa olleen SYS Audit Oy:n tehtävänä on ollut varmistua siitä, että sen toimeksiannoissa noudatetaan tilintarkastuslain mukaisia riippumattomuusvaatimuksia ja järjestää toiminta vaatimuksia vastaavaksi.

SYS Audit Oy on havainnut tilintarkastuslain 4 luvun 6 §:ssä tarkoitetun riippumattomuuden uhkan sen vuoksi, että sen ja sen kokonaan omistaman Tilintarkastus Riuttanen Oy:n yhden omistajan Anssi Tikkasen lähisukulainen ja hänen toinen sukulainen ovat omistajina isännöintiyrityksissä, joka hallinnoi sellaisia yhteisöjä, joissa SYS Audit Oy tai Tilintarkastus Riuttanen Oy toimii tilintarkastajana.

PRH:n tilintarkastusvalvonnan saaman selvityksen mukaan SYS Audit Oy on ryhtynyt joihinkin tilintarkastuslain 4 luvun 6 §:n edellyttämiin varotoimiin. Näihin kuuluu se, ettei SYS Audit Oy:n ja Tilintarkastus Riuttanen Oy:n yksi omistaja Anssi Tikkanen toimi henkilökohtaisesti eikä välillisesti lainkaan tilintarkastajana Jyväskylän Yrityskonsultit Oy:n hallinnoimissa tarkastuskohteissa.

SYS Audit Oy:n palveluksessa olevat tilintarkastajat ovat olleet velvollisia noudattamaan riippumattomuutta turvaavia toimia kaikissa tilintarkastustoimeksiannoissa. SYS Audit Oy on antanut sen palveluksessa toimivia tilintarkastajia varten ohjeet riippumattomuuden turvaamisesta.

Tilintarkastuslautakunta katsoo, että SYS Audit Oy:n soveltamat riippumattomuuden turvaavat toimet ovat olleet riittämättömiä. Tällaisessa tilanteessa mitkään varotoimet eivät ole riittäviä tilintarkastuksen riippumattomuuden turvaamiseksi. Tilintarkastuslain vaatimukset tilintarkastuksen riippumattomuuden ulkoisesta kuvasta eivät täyty sen vuoksi, että Tilintarkastus Riuttanen Oy:n toimitusjohtajana ja Kilpisen esimiehenä on toiminut Anssi Tikkanen, jonka veli ja veljenpoika ovat isännöintiä tilintarkastuskohteessa hoitaneen yrityksen omistajia. Kilpisen ja Anssi Tikkasen välillä on riippuvuus-suhde. SYS Audit Oy:n riippumattomuus tilintarkastajana on vaarantunut Asunto Oy Anttoninmutkan tilintarkastuksessa tilikautena 1.1. – 31.12.2017. Tilintarkastusyhteisön toimitusjohtaja tai hallituksen jäsen ei voi tilintarkastuksen riippumattomuutta vaarantamatta osoittaa tilintarkastusyhteisön palveluksessa olevaa tilintarkastajaa sellaiseen tilintarkastustehtävään, jossa toimitusjohtaja tai hallituksen jäsen olisi itse esteellinen. Tilintarkastuslautakunnan arviointiin ei vaikuta se, että Kilpinen on muodollisesti ollut SYS Audit Oy:n kokonaan omistaman Tilintarkastus Riuttanen Oy:n palveluksessa, koska ulkoapäin tarkasteltuna kyseiset tilintarkastusyhteisöt toimivat yhdessä.

Muilta osin kantelijan esille ottamat kytkökset SYS Audit Oy:n, sen omistajien ja eräiden yritysten välillä eivät sellaisenaan osoita riippumattomuuden vaarantumista. Tapauksessa ei ole tullut esiin erityisiä olosuhteita tai seikkoja, joiden perusteella riippumattomuuden voitaisiin katsoa vaarantuneen kyseisissä olosuhteissa.

Seuraamuksen määräämisessä huomioon otettavat seikat (TTL 10:1 ja 10:7)

Tilintarkastuslautakunta on ottanut seuraamuksesta päättäessään huomioon kaikki asiaankuuluvat seikat ja tilintarkastuslain 10 luvun 7 §:ssä mainitut seikat. SYS Audit Oy:n riippumattomuus Asunto Oy Anttoninmutkan tilintarkastajana on vaarantunut, vaikka

12.11.2019

tilintarkastuslain 4 luvun 7 §:n 1 momentin 3 kohdassa tarkoitettu esteellisyytilanne (palvelussuhde) ei toteudu, vaan tilintarkastuslautakunta arvioi asiaa kokonaisuutena tilintarkastuslain 4 luvun 6 §:n nojalla. Riippumattomuutta vaarantava Kilpisen palvelussuhde ei ole ollut tilintarkastuskohteen isännöintiä hoitavaan henkilöön vaan isännöintiä hoitaneen yrityksen omistajan läheiseen. Riippumattomuuden vaarantumista on arvioitava järjestelyn ulkoisen kuvan kannalta. Riippumattomuuden vaarantumista osoittaa se seikka, että SYS Audit Oy:n ja Jyväskylän Yrityskonsultointi Oy:ssä on omistajina useita Tikkasia, jotka ovat sukulaisia toisilleen.

Riippumattomuus on tilintarkastuksen keskeinen vaatimus ja sen loukkaamiseen on suhtauduttava tiukasti. Tilintarkastuslautakunnan ratkaisukäytäntö ja tapauksen tutkinnassa havaitut seikat huomioon ottaen huomautus ei ole riittävä seuraamus, vaan SYS Audit Oy:lle on annettava varoitus.

Varoitus on tilintarkastuslautakunnan mielestä tässä tapauksessa perusteltu, vaikka mahdollista taloudellista vahinkoa ei voida osoittaa eikä SYS Audit Oy:lle ole aikaisemmin määrätty tilintarkastuslain mukaista seuraamusta.

Sovelletut säännökset

Tilintarkastuslaki (1141/2015) 1 luku 1, 4 luvun 1 ja 3, 4 luvun 6 ja 7 §, 7 luku 2 ja 3 § ja 10 luku 1 ja 7 §

Valitusoikeus

Asianosaisella SYS Audit Oy:llä on oikeus valittaa tästä päätöksestä Helsingin hallinto-oikeuteen valitusosoituksen mukaisesti.

Asian ratkaisseet tilintarkastuslautakunnan jäsenet

Pekka Pajamo (pj), Ari Ahti, Antti Fredriksson, Teija Laitinen, Leena Romppainen ja Anders Tallberg

Vakuudeksi**PATENTTI- JA REKISTERIHALLITUS
Tilintarkastuslautakunta**

Pekka Pajamo
Tilintarkastuslautakunnan puheenjohtaja

Pasi Horsmanheimo
Esittelijä

Liite

Valitusosoitus

Jakelu

SYS Audit Oy, toimitusjohtaja Jukka Sorjonen

Tiedoksi

Asunto Oy Anttoninmutka

VALITUSOSOITUS

Tilintarkastuslain (1141/2015) 11 luvun 1 §:n 1 momentin mukaan tilintarkastuslautakunnan päätökseen saa hakea muutosta valittamalla Helsingin hallinto-oikeuteen siten kuin hallintolainkäyttölaissa (586/1996) säädetään.

Valitus on tehtävä 30 päivän kuluessa päätöksen tiedoksisaannista. Valitusaikaa laskettaessa tiedoksisaantipäivää ei oteta lukuun. Tavallisena tiedoksiantona hallintolain (434/2003) 59 §:n mukaan postitse kirjeellä toimitettaessa vastaanottajan katsotaan saaneen päätöksestä tiedon seitsemäntenä päivänä kirjeen lähettämisestä, jollei muuta näytetä. Jos päätös on annettu todisteellisena tiedoksiantona hallintolain 60 §:n mukaan, saantitodistus osoittaa tiedoksisaannin ajankohdan. Jos päätös on annettu tiedoksi sähköpostitse tavallisena sähköisenä tiedoksiantona, katsotaan päätös annetun tiedoksi kolmantena päivänä viestin lähettämisestä, ellei muuta näytetä (laki sähköisestä asioinnista viranomaistoiminnassa 13/2003, 19 §).

Valitus hallinto-oikeuteen on tehtävä kirjallisesti. Valittaja voi laatia valituskirjelmänsä itse tai käyttää sen laatimisessa avustajaa. Valittaja voi myös valtuuttaa asiamiehen tekemään valituksen puolestaan. Asiamiehen, jollei hän ole asianajaja tai julkinen oikeusavustaja, on liitettävä valitukseen valittajan antama valtakirja.

Tuomioistuinmaksulain (1455/2015) 2 §:n mukaan muutoksenhakuasian käsittelystä hallinto-oikeudessa peritään oikeudenkäyntimaksu. Oikeudenkäyntimaksu vuonna 2019 on 260 euroa. Oikeudenkäyntimaksu voidaan jättää perimättä, jos hallinto-oikeus muuttaa valituksenalaista päätöstä muutoksenhakijan eduksi.

Valituskirjelmä

Valituskirjelmässä on ilmoitettava, mihin päätökseen haetaan muutosta. Valituksessa on ilmoitettava, miltä kohdin päätökseen haetaan muutosta ja mitä muutoksia siihen vaaditaan tehtäväksi sekä esitettävä perusteet, joilla muutosta vaaditaan.

Valituskirjelmässä on ilmoitettava valittajan nimi ja kotikunta sekä yhteystiedot eli postiosoite ja puhelinnumero, joihin asiaa koskevat ilmoitukset valittajalle voidaan toimittaa. Jos valittajan puhevaltaa käyttää hänen laillinen edustajansa tai asiamiehensä tai jos valituksen laatijana on joku muu henkilö, valituskirjelmässä on ilmoitettava myös tämän nimi ja kotikunta.

Valittajan, laillisen edustajan tai asiamiehen on allekirjoitettava valituskirjelmä. Allekirjoituksella tarkoitetaan omakätistä nimen kirjoittamista.

Liitteet

Valitukseen tulee liittää seuraavat asiakirjat:

1. Päätös, johon haetaan muutosta valitusosoituksineen, alkuperäisenä tai jäljennöksenä
2. Todistus siitä, minä päivänä päätös on annettu tiedoksi, esimerkiksi kopio saantitodistuksesta tai muu selvitys valitusajan alkamisen ajankohdasta
3. Asiakirjat, joihin valittaja vetoaa, jollei niitä ole jo aikaisemmin toimitettu viranomaiselle
4. Asiamiehen valtakirja, ellei hän ole asianajaja tai yleinen oikeusavustaja.

Valituksen määräaika ja toimittaminen

Valituskirjelmä liitteineen tulee toimittaa Helsingin hallinto-oikeudelle ennen valitusajan päättymistä. Valittaja tai hänen edustajansa voi tuoda valituskirjelmän hallinto-oikeuden kirjaamoon tai lähettää sen postitse. Oikeudenkäyntiasiakirjoja voidaan toimittaa tuomioistuimelle myös telekopiona tai sähköpostina.

Valituksen voi tehdä myös hallinto- ja erityistuomioistuinten asiointipalvelussa osoitteessa:

<https://asiointi2.oikeus.fi/hallintotuomioistuimet>.

Helsingin hallinto-oikeuden yhteystiedot:

Radanrakentajantie 5, 00520 HELSINKI

Sähköposti [helsinki.hao\(at\)oikeus.fi](mailto:helsinki.hao@oikeus.fi)

Sähköpostia lähetettäessä (at)-merkintä korvataan @-merkillä.

Vaihe 029 564 2000, Faksi 029 564 2079

Postiosoite: Patentti- ja rekisterihallitus, 00091 PRH

Käyntiosoite: Sörnäisten rantatie 13 C, Helsinki

www.prh.fi | Puh. 029 509 5000 | Y-tunnus: 0244683-1

